

DIKTĀTS PRAKSĒ

RDKS 4.,5.,6.kl. solfedžo skolotājas
Maijas Veinbergas pieredzes apmaiņa
2019.gada 4.aprīlī

Solfedžo skolotājas darbā
par svarīgāko uzdevumu uzskatu panākt to,
lai bērni maksimāli izmantotu stundas laiku
savas dzirdes attīstīšanai.

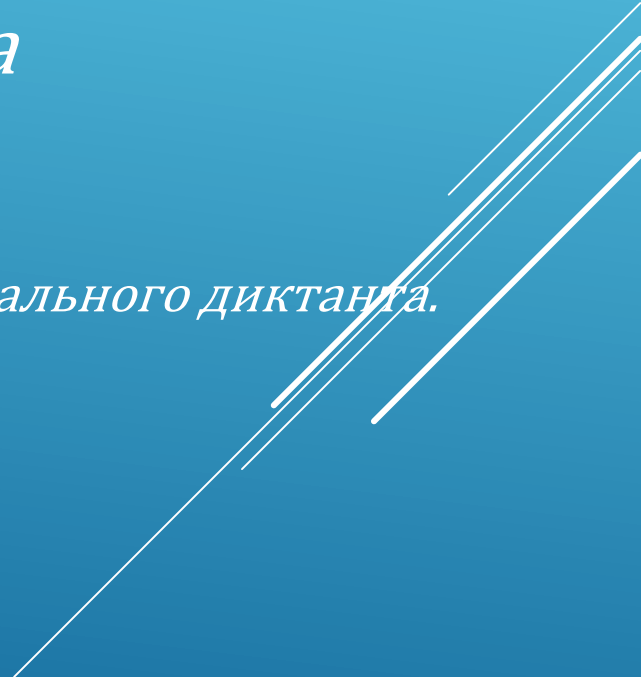
Cenšos dot prasmes, kas, runājot Jefima Jofes vārdiem,
”*spētu nodrošināt maksimālu rezultātu minimālā laika posmā*”.

J. Jofe. Muzikālās dzirdes attīstīšanas ceļi.

Protams, kā teica mūsu brīnišķīgā Ilma Grauzdiņa, diktāts nav tikai vingrinājums, bet mūzika.

Jelena Davidova saka, ka *«iepriekš ieskaņojoties tonalitātē un tml.,...mēs novēršam uzmanību no mūzikas tēla izteiksmes.»*

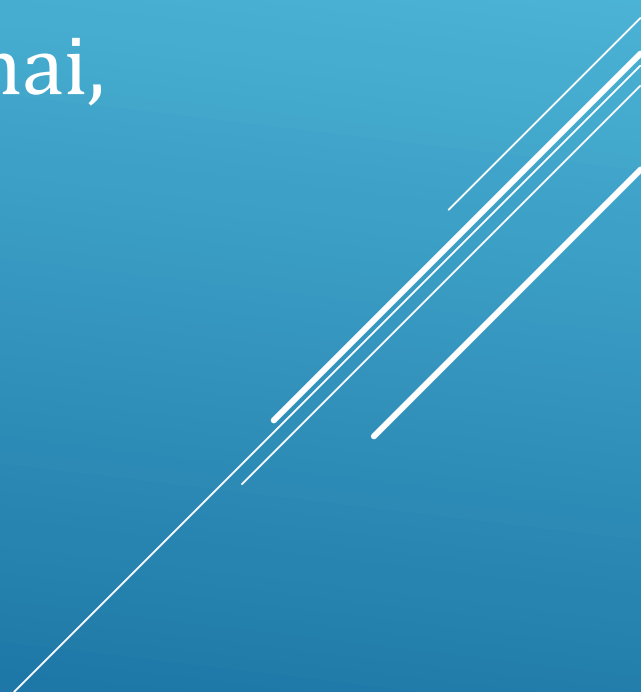
E. Давыдова. Методика преподавания музыкального диктанта.

Several thin, white, parallel diagonal lines are drawn across the bottom right corner of the slide, extending from the right edge towards the bottom left.

Šoreiz aktualizēšu citu diktāta darba formu,
kurā notiek klases darbs,

kopīgi analizējot un atceroties
dažādus paņēmienus diktāta rakstīšanai,

jo:

*katrā solfedžo grupā
ir bērni ar dažādām spējām un motivāciju.*

*Skolēniem, kuri
labi dzird,
ātri saprot un
tiek galā ar diktātu,
tas ir patīkams uzdevums,
ko ir prieks atrisināt.*

*Bet iedomāsimies, kā jūtas tas, kurš regulāri nopūlas,
bet kuram atkal un atkal nākas samierināties ar
neveiksmi.*

*Šiem bērniem cenšos palīdzēt atrast un pielietot
dažādus ceļus savu prasmju uzlabošanai. Piekrītu
Gaļinai Jožikovai, ka «pedagogam-teorētiķim ļoti
svarīga ir spēja aktīvi iespaidot audzēkņu muzikālās
domāšanas procesu».*

Г. Ёжикова. Музыкальные диктанты 5-7 ДМШ.

Paskaidrošu, ko par pieraksta formātu pārrunājām pirms diktāta noklausīšanās.

Lai apmācības sākumā pierastu labi pārskatīt perioda formu, noderīgi izmantot A5 formāta burtnīcas, kur 2. teikumu raksta precīzi zem 1.teikuma, un tādējādi tos var pārskatāmi salīdzināt.

Three parallel white lines of varying lengths are positioned diagonally in the bottom right corner of the slide, pointing towards the top right.

Diktāta pierakstīšanas gaitā realizēju dažādu pakāpju uzdevumus:

1) skolēnam, kurš uzrakstījis pirmais, un kura darbs ir pārbaudīts, dodu iespēju spēlēt atlikušās atskaņošanas reizes.

Lai atskaņojums būtu tekošs, viņš sagatavojas,
vērojot manu spēlēšanu un
pamēģinot bez skaņas,
lai nesajuktu zīmes un
izvēlētos pareizos pirkstus;

2) tikmēr es laboju katru nākošo uzrakstīto darbu. Manuprāt, ir ļoti vērtīgi, ka laiku pa laikam varu to darīt skolēna acu priekšā, jo tā viņš var ātri salīdzināt savu dzirdes priekšstatu ar reālo un atgriezeniskā saite ir efektīvāka, nekā atgriežoties diktāta vēlāk.

Pēc darba izlabošanas turpinās katra individuāls darbs ar diktātu:

jānosaka intervāli,

ja ir kļūdas skaņu augstumos, tad jānosaka pakāpes, jātransponē.

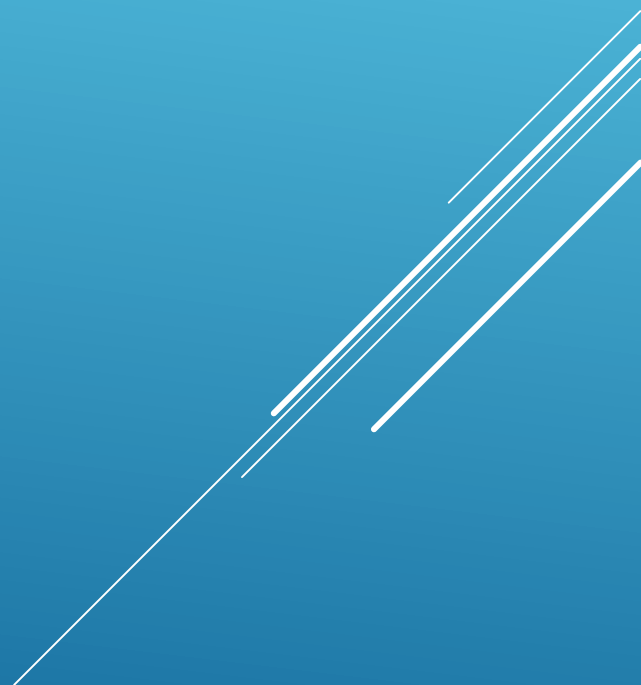
Kad rakstīšanas laiks beidzies un savākti vēl neizlabotie darbi,
turpinām kopēju darbu,
lai maksimāli izmantotu diktātā ieguldīto laiku .

*Uzrakstīts diktāts ir lielisks potenciāls muzikālās atmiņas
trenēšanai, mācoties no galvas,
jo tas dzirdēts jau 8 reizes;
klasē un individuāli analizēts*

Tādējādi arī tie, kas šoreiz nesadzirdēja,
vēlreiz praktiski salīdzina savu priekšstatu ar pareizo.
Cenšos panākt, lai diktātu oriģināltonalitātē
būtu gatavi spēlēt tie skolēni,
kuru darbi vēl nav izlaboti. Ja arī nav tam gatavi,
visi mēģina dziedāt līdzi, spēlējot uz klaviatūras.

Skolēni, kuri tam gatavi, tiek aicināti transponēt citā tonalitātē uz klavierēm, citi dzied līdzi. Lai visiem būtu skaidrība par melodijā ietvertajām pakāpēm, intervāliem vai akordiem, ir lietderīgi vispirms transponēt Do-la, pēc tam grūtākās tonalitātēs.

Protams, šāds darbs prasa daudz laika
un to darām tikai pa reizei.

Tomēr patērētais laiks kalpo arī kā praktisks treniņš,
lai pierastu/neaizmirstu patstāvīgi strādāt ar diktātu
mājās.

Tādējādi tiem skolēniem, kam tas nepieciešams,
ir iespēja patstāvīgi uzlabot diktāta prasmes.

Kā redzējāt pēc citātiem, veidojot šo darbu ar
savas pieredzes apkopošanu,
esmu pārlasījusi arī
dažādas diktāta pierakstīšanas metodikas.
Tur es guvu apstiprinājumu savām atziņām.

*Piemēram, tam, ka pat elementārām lietām ir svarīga nozīme.
Vahromejs Vahromejevs atzīst, ka
„skolnieks, kuram ir labas nošu rakstīšanas iemaņas,
lielā mērā ir ieguvējs, salīdzinot ar to,
kam nošu pierakstā nav sistēmas”
(piem., nošu galviņas kā svītriņas, nevis “kartupeļi”).*

В. А. Вахромеев. Вопросы методики преподавания сольфеджио в ДМШ.

Vēl kāds svarīgs sīkums: bērni zina, kāpēc līdzī jāņem
3 asi zīmuļi:

otrais- ko aizdot un
trešais-ja nolūst

un 2 atsevišķas dzēšgumijas:

otra- ko aizdot. Nav patīkami, ja taisies dzēst, bet
blakussēdētājs parauj tavu dzēšgumiju.

Ja kāds piederums nav līdzī, tas jāpaprasa
klasesbiedriem pirms stundas. To Valters jau ir izdarījis:

Paldies par uzmanību
un labu veiksmi!

